

24. november 2013

Truslen mod Danmark fra personer udrejst til Syrien

Sammenfatning

CTA vurderer, at mindst 80 personer siden sommeren 2012 er udrejst fra Danmark for at deltage i konflikten i Syrien. Ikke alle, der udrejser med henblik på at deltage i konflikten i Syrien, udgør en trussel mod Danmark.

CTA vurderer, at et betydeligt antal personer udrejst fra Danmark til Syrien har opnået konkrete militære færdigheder som følge af deres træning og deltagelse i kamp-handlinger. Disse færdigheder vil kunne anvendes til at gennemføre et terrorangreb i Danmark eller mod danske interesser i udlandet.

CTA vurderer endvidere, at der blandt de udrejste findes et antal personer, der har tilknytning til militant islamistiske grupper i Syrien, som deler al-Qaidas globale, militant islamistiske ideologi. CTA vurderer, at kombinationen af disse opnåede færdigheder og sympatien med den globale, militant islamistiske ideologi kan medføre en forøget terrortrussel mod Danmark og danske interesser i udlandet.

CTA vurderer, at udrejste fra Danmark til Syrien, der vender tilbage til islamistiske miljøer i Danmark, udgør en særlig trussel, da de kan medvirke til en fortsat radikalisering og fastholdelse i miljøet. CTA vurderer, at der i Syrien er personer fra islamistiske miljøer i Danmark, der anvender militant islamistisk propaganda, der kan opfattes som en opfordring til anvendelse af vold.

CTA vurderer, at personer udrejst til Syrien, der tilslutter sig militant islamistiske grupper, kan udgøre en terrortrussel mod danske interesser i udlandet, herunder såfremt deres eventuelle grupper måtte ønske at angribe danske mål i Syrien eller i Syriens nabolande.

CTA vurderer, at truslen mod Danmark ligeledes kan komme fra det fortsat stigende antal europæere, der deltager i kamphandlingerne i Syrien.

1. Indledning

Konflikten i Syrien udøver en særlig historisk og religiøst betinget tiltrækningskraft på islamister fra hele verden, herunder fra Danmark. Syrien er tillige en langt mere tilgængelig kampzone for militante islamister, der søger væbnet kamp, end andre kampzoner som Afghanistan, Yemen eller Somalia.

Konflikten i Syrien har tiltrukket adskillige tusinde personer bosiddende andre steder i verden. CTA vurderer, at mindst 1000 af dem kommer fra Europa. CTA vurderer, at mindst 80 personer siden sommeren 2012 er udrejst fra Danmark til Syrien for at deltage i konflikten. Tallet er forbundet med nogen usikkerhed og kan være højere. Af de udrejste opholder knap halvdelen sig fortsat i Syrien. CTA vurderer, at mindst 7 personer er blevet dræbt. Hovedparten af de øvrige er vendt tilbage til Danmark. CTA vurderer, at konflikten i Syrien fortsat vil have en betydelig tiltrækningskraft på personer fra Danmark.

CTA vurderer, at personer, der udrejser til en konfliktzone, deltager i kamphandlinger, og som kommer i kontakt med militant islamistiske grupper, kan udgøre en terrortrussel mod Danmark. Analysen vil vurdere denne trussel i lyset af den viden, der findes om udrejste fra Danmarks deltagelse i konflikten i Syrien.

2. De udrejste fra Danmark

Motiver for at tage til Syrien spænder bredt. CTA vurderer, at der er personer i Danmark, der føler sig forpligtede til at hjælpe deres muslimske trosfæller i Syrien, og som rejser ud med henblik på at bidrage til det humanitære arbejde. Andre drager til Syrien for at omstyrte, det de anser for at være et undertrykkende og illegitimt diktatur. Andre igen rejser ud for at kæmpe for indførelsen af sharia-lovgivning i Syrien under et islamisk kalifat og ser endog martyriet som en motiverende faktor. Endelig er der personer, der udrejser primært for at søge spænding og eventyr.

CTA vurderer, at de udrejste fra Danmark alt overvejende er sunni-muslimske mænd i alderen 16-25 år. Der er tale om en bredt sammensat persongruppe med mange forskellige etniske oprindelser, herunder også danske konvertitter. Gruppen af udrejste er dermed både yngre og mere bredt sammensat end udrejste til tidligere konfliktområder i for eksempel Afghanistan, Somalia og Irak.

CTA vurderer, at langt hovedparten af de udrejste fra Danmark har tilknytning til kendte islamistiske miljøer i Danmark, i første række i København og andre større byer. Et mindre antal af de udrejste har tilknytning til kriminelle miljøer i Danmark.

UKLASSIFICERET

CTA vurderer, at der i islamistiske miljøer i Danmark foregår en aktiv rekruttering af personer med henblik på deltagelse i konflikten i Syrien. Aktiviteterne er målrettet yngre og ofte socialt udsatte personer og sker via sociale medier og ved opsøgende arbejde, hvor unge færdes. Eksempelvis har personer fra en islamistisk gruppering produceret en række videoer under titlen "Den glemte forpligtelse". I videoerne, som er optaget af personer, der befinder sig i Syrien, opfordres der til at rejse til Syrien med det formål at gennemføre "jihad".

Der findes i disse miljøer personer, som PET blandt andet har kendskab til fra efterforskningen af tidligere danske terrorsager.

Der foregår tillige i islamistiske miljøer i Danmark indsamlinger med henblik på at støtte den syriske befolkning, hvor der indsamles penge, tøj og andre effekter. CTA vurderer, at midlerne i visse tilfælde kan være anvendt til at finansiere udrejse af personer, som skal kæmpe i Syrien.

CTA vurderer, at også personer relaterede til kriminelle miljøer, herunder bandemiljøer, udrejser fra Danmark til Syrien. CTA vurderer, at der er en tendens til, at kriminelle, herunder personer med tilknytning til kriminelle grupper, i stigende grad omgås eller ligefrem tilslutter sig islamistiske miljøer.

3. De udrejste fra Danmark til Syrien

Den væbnede opposition i Syrien er ikke forenet under en samlet ledelse, men består af en række grupper, som alle har omstørtelse af Assad-styret som mål. Hovedparten af grupperne er islamistiske, sunni-muslimske grupper, herunder en række militant islamistiske grupper, der enten er affilierede med eller i varierende grad støtter AQ's ideologi. Et mindre antal af grupperne er ikke religiøst inspirerede i deres kamp. Nogle af grupperne kæmper for demokratiske reformer. Der sker løbende opsplittings og fusioner mellem grupperne samtidig med, at der ofte er et opportunistisk, operativt samarbejde på tværs af ideologiske skel. Grupperne kæmper også indbyrdes mod hinanden.

CTA vurderer, at hovedparten af de udrejste fra Danmark har været i kontakt med grupper med en militant islamistisk dagsorden. De væsentlige militant islamistiske grupper er Jabhat al-Nusra (Nusra-fronten) og Den Islamiske Stat i Irak og Levanten (ISIL). ISIL kendes også under navnet al-Qaida i Irak (AQI). Begge er affilierede med al-Qaida (AQ) og er opført på FN's terrorliste. Både ISIL og Nusra-fronten har en erklæret intention om at etablere et islamisk kalifat i Storsyrien. De kontrollerer flere byer i det nordlige Syrien samt grænseovergange til Tyrkiet, hvorfra de gradvist søger

UKLASSIFICERET

at udvide deres kontrol over større territorier i Syrien og indføre sharialov i disse områder.

I Syrien har Nusra-fronten udført flere komplekse angreb, hvor selvmordsangreb kombineres med andre angrebsformer, eksempelvis samtidig detonering af selvmordsbombere og bilbomber. ISIL har gennem sine aktiviteter i Irak opbygget en betydelig kapacitet til især bombefremstilling, der også anvendes i Syrien.

ISIL støttede Nusra-fronten med at etablere sig i Syrien under den indledende kamp mod Assad-styret. Siden foråret 2013 har der været uoverensstemmelser mellem de to grupper, herunder blandt andet om hierarkiet mellem grupperne og om balancen mellem den lokale kamp og den mere globale dagsorden i den aktuelle fase af konflikten. CTA vurderer, at AQ-affilierede grupper vil kunne udnytte tilrejsende fra Vesten til at forfølge deres globale, militant islamistiske dagsorden uden for Syrien.

En anden større militant islamistisk gruppe, Ahrar al-Sham, samarbejder med Nusra-fronten og ISIL. Ifølge gruppen selv har den blandt andet betjent sig af fjernstyrede bilbomber i angreb mod regimemål. Ahrar al-Sham har dog benægtet, at den har benyttet sig af for eksempel selvmordsangreb, ligesom den hævder ikke at søge at ramme andet end militære regimemål. Flere mindre grupper er tilknyttet Ahrar al-Sham, herunder grupper, hvor der vurderes at være deltagelse af personer udrejst fra Danmark.

Der er ifølge åbne kilder mange eksempler på, at militant islamistiske grupper har gennemført overgreb mod tilfangetagne modstandere eller mod civile. Ifølge Human Rights Watch deltog eksempelvis Nusra-fronten, ISIL og Ahrar al-Sham i drabet på et stort antal civile omkring Latakia i begyndelsen af august 2013.¹

CTA vurderer, at hovedparten af de udrejste fra Danmark har deltaget i kamphandlinger. CTA vurderer, at mindst 7 personer udrejst fra Danmark er blevet dræbt i forbindelse med deltagelse i kamphandlinger.

CTA vurderer, at udrejste fra Danmark, der tilknyttes grupper i Syrien, gennemgår en basistræning de første uger af opholdet, som blandt andet består af våbenhåndtering og skydetræning. De udrejste vil i Syrien desuden kunne modtage mere specialiseret træning eller erhverve sig konkrete færdigheder, for eksempel i brug af skydevåben eller fremstilling af bomber.

¹ Rapporten "You Can Still See Their Blood" Executions, Indiscriminate Shootings, and Hostage Taking by Opposition Forces in Latakia Countryside. Publiceret på www.hrw.org den 11. oktober 2013.

4. Hjemvendte fra Syrien

CTA vurderer, at op imod halvdelen af de udrejste fra Danmark er vendt tilbage. Nogle af disse personer har opholdt sig i Syrien af flere omgange.

Nogle af personerne er vendt tilbage til de islamistiske miljøer, de var tilknyttet inden udrejse til Syrien. CTA vurderer, at tilbagevendte personer vil have opnået en vis status i disse miljøer, og derved ofte kan spille en særlig rolle i forhold til rekruttering af nye rejsende til Syrien. Personer, der har været i Syrien, kan tillige bidrage til en eventuel yderligere radikaliseringsproces i disse grupper.

5. Vurdering af truslen mod Danmark fra udrejste til Syrien

Ikke alle, der udrejser med henblik på at deltage i konflikten i Syrien, udgør en trussel mod Danmark. Deltagelse i kamphandlinger eller ophold hos en militant islamistisk gruppe betyder ikke i sig selv, at en person er rede til at begå terrorhandlinger i Danmark.

CTA vurderer, at et betydeligt antal personer, der er udrejst fra Danmark til Syrien, har opnået konkrete militære færdigheder som følge af deres træning og deltagelse i kamphandlinger. Disse færdigheder vil kunne anvendes til at gennemføre et terrorangreb i Danmark eller mod danske interesser i udlandet.

CTA vurderer endvidere, at der blandt de udrejste findes et antal personer, der har tilknytning til militant islamistiske grupper i Syrien, som deler AQ's globale, militant islamistiske ideologi. CTA vurderer, at militant islamistiske grupper fortsat bruger tegningesagen og Danmarks internationale sikkerhedspolitiske engagement som argument for at rette angreb mod danske mål.

CTA vurderer, at kombinationen af disse opnåede færdigheder og sympatien med den globale, militant islamistiske ideologi kan medføre en forøget terrortrussel mod Danmark og danske interesser i udlandet.

CTA vurderer, at der i videoen "Den glemte forpligtelse", hvori udrejste personer fra Danmark skyder til måls efter seks navngivne danskere, gives udtryk for en intention om at ramme mål i Danmark, og at der, ud over opfordringen til deltagelse i konflikten i Syrien, opfordres til at begå voldelig "jihad" i Danmark. CTA vurderer, at videoen, der har engelske undertekster, med sin reference til tegningesagen desuden kan bidrage til at bevare fokus på Danmark blandt militante islamister i udlandet. CTA

UKLASSIFICERET

vurderer, at de personer, der optræder i videoen, har kontakt til militant islamistiske netværk i Syrien, hvor de har deltaget i kamphandlinger.

CTA vurderer, at udrejste fra Danmark, der vender tilbage til islamistiske miljøer, udgør en trussel, da der i miljøerne kan ske en fortsat radikalisering og fastholdelse i miljøet. CTA vurderer desuden, at de hjemvendte i de danske miljøer kan bidrage til yderligere rekruttering af udrejsende til Syrien.

CTA vurderer, at personer, der har opholdt sig hos militant islamistiske grupper i Syrien, vil kunne begå terrorhandlinger i Danmark uden kontakt til herværende grupper eller netværk.

CTA vurderer, at hjemvendte, der har været i forbindelse med militant islamistiske miljøer, og som samtidig har en tilknytning til kriminelle miljøer, potentielt har en nemmere adgang til finansiering, våben og sprængstoffer og derfor kan udgøre en særlig trussel.

CTA vurderer, at der er udrejste fra Danmark, som ikke umiddelbart har planer om at rejse tilbage til Danmark. Intentionen om at forblive i Syrien kan dog ændre sig i et post-konflikt scenarie, såfremt forventningen om martyriet eller sejren ikke materialiserer sig. CTA vurderer, at personer udrejst til Syrien, der tilslutter sig militant islamistiske grupper, kan udgøre en terrortrussel mod danske interesser i udlandet, herunder såfremt de grupper, de måtte deltage i måtte ønske at angribe danske mål i Syrien eller i Syriens nabolande.

CTA vurderer, at truslen mod Danmark ligeledes kan komme fra det fortsat stigende antal europæere, der deltager i kamphandlingerne i Syrien. De kan, når og hvis de forlader Syrien, enten være instrueret af militante islamister til at ramme mål i Danmark, eller selv være motiverede til det. Flere tidligere terrorsager, hvor angrebetsmålet var i Danmark, har været planlagt i udlandet.

Endelig vurderer CTA, at terrortruslen fra personer, der er hjemvendt til Danmark efter ophold hos grupper, der ikke deler AQ's ideologi, og som ikke har kontakt til islamistiske miljøer i Danmark, er begrænset. Det bemærkes dog, at disse personers deltagelse i kamphandlinger kan føre til en øget forråelse og voldsparathed.